

Ålands landskapsregering
registrator@regeringen.ax

Er referens
ÅLR 2021/8736
Maria Törnqvist

Kontaktperson
Jonna Varsa, barnkonventionsansvarig
Lotta Angergård, vik verksamhetsledare

Ärende: Utlåtande gällande Trafikförsörjningsprogram för Åland år 2023-2026

Rädda Barnen är politiskt och religiöst obundna och har barnkonventionen som grund i allt vårt arbete. Vårt uppdrag som barnrättsorganisation vid yttranden och i remissvar är att sätta fokus på barn och barns rättigheter, vilket enligt barnkonventionen är alla under 18 år barn.

Bakgrund

”Detta trafikförsörjningsprogram är Ålands andra och ersätter det tidigare programmet. Det första trafikförsörjningsprogrammet togs fram för perioden 2022 – 2023 och i det programmet låg tyngdpunkten på utveckling av tätortstrafiken och dess integrering med landsortstrafiken. Detta program har haft fokus på landsortstrafiken och en revidering har gjorts för att förtydliga och förenkla innehållet i programmet.”

”Detta trafikförsörjningsprogram omfattar kollektivtrafik på väg på Åland. Programmet omfattar dagens tätortstrafik, landsortstrafik, matartrafik och lokaltrafik på fasta Åland och i den åländska skärgården med buss och kollektivtrafiktaxi.

Programmet omfattar inte skolskjuts, färdtjänst och service som stöder rörlighet vilka är kommunala uppdrag, men som nyttjar kollektivtrafiken till stor del. Dessutom omfattas inte andra trafikslag såsom flyg, taxi, linstyrda eller frigående färjor av programmet.”

Rädda Barnen önskar avgiftsfri kollektivtrafik för alla barn

Möjlighet att röra sig i samhället är en förutsättning för att barn ska få flera av sina rättigheter tillgodosedda enligt barnkonventionen, så som rätten att gå i skolan, rätten till fritidsaktiviteter och rätten till sociala relationer. Alla rättigheter i barnkonventionen ska gälla för alla barn utan diskriminering och därför måste också alla barns jämlika möjligheter att röra sig på Åland säkerställas. Barns möjlighet att transportera sig är beroende på många faktorer, t.ex. familjens ekonomi, barnets och vuxnas funktionsförmåga, ifall vuxna i familjen har körkort och tillgång till bil etc. Det är viktigt att de hinder som olika barn kan ha för att röra sig förebyggas genom olika insatser.

Rädda Barnen lyfter fram behov av fungerande och ekonomiskt tillgänglig kollektivtrafik som ett sätt att säkerställa att alla barns rätt till en meningsfull fritid tillgodoses. Barn som lever i ekonomisk utsatthet har inte samma möjligheter till en meningsfull fritid som ett barn från en familj med stabilare ekonomi. Barnen begränsas av exempelvis avgifter för bussbiljetter, kostnader för utrustning och avgifter för fritidsaktiviteter, vilket kan innebära att det är svårt att delta regelbundet i en aktivitet.

Rädda Barnen rekommenderar att alla barns möjlighet att ta sig till sin fritidsaktivitet säkerställs genom att introducera avgiftsfri kollektivtrafik för alla mellan 0-17 år.

Tillräcklig servicenivån möjliggör barn och familjers rätt till meningsfull fritid

Enligt trafikförsörjningsprogram (s. 7): "Servicenivån inom landsortstrafiken möjliggör skoltrafik och pendlartrafik under vardagar. Avgångar andra tider på dygnet och under helger har inte varit prioriterade, förutom trafik till och från fartygsavgångar, men avsikten är att se över situationen under programperioden." Under målsättning 2026 (s. 16) står det: "En utökad kvälls- och helgtrafik har införts för landsortstrafiken."

Rädda Barnen välkomnar en utökad kvälls- och helgtrafik, som bidrar till att alla barn och unga har möjligheten att ta sig till sina fritidsaktiviteter, till sina sociala kontakter etc.

På Rädda Barnen valkaffe för ungdomar (oktober 2019) lyfte ungdomarna fram att flera av de sista bussarna gick då redan vid 17, vilket förhindrar många unga från att umgås med vänner eller delta i olika fritidsaktiviteter. Ungdomarna önskade t.ex. "Kollektivtrafik under kvällar (ett senare alternativ räcker)".

Barn och ungas har rätt att höras i frågor gällande utveckling av kollektivtrafiken

Enligt programmet (s. 14): "Skolungdomar är dock den största nyttjaren av kollektivtrafik, då de inte har tillgång till egen bil inte uppnått körkortsålder. Åldersgruppen har ett dagligt transportbehov med likartat rörelsemönster eftersom skolresor tillgodoses med skolskjuts eller kollektivtrafik." Det står också att "Kollektivtrafiken ska fokusera på att tillgodose behovet för dessa kundgrupper (som främst nyttjar kollektivtrafiken)".

Rädda Barnen rekommenderar att det tydliggörs i programmet att kollektivtrafiken ska fokusera på att tillgodose behovet för alla barn och ungdomar, också de som inte går i skolan.

Barn och ungdomar har rätt att höras i alla frågor som rör dem och att få sina åsikter beaktade i förhållande till barnets ålder och mognad (barnkonventionen artikel 12).

Rädda Barnen vill påminna att när kollektivtrafiken och servicenivån utvecklas är det viktigt att barn och ungdomar får vara med och uttrycka sina åsikter och behov. Barns delaktighet är en förutsättning för att säkerställa att det som är bästa för barnen och deras rättigheter beaktas i alla beslut (artikel 3).

Vi vill tacka landskapsregeringen för workshopen om framtidens kollektivtrafik som ordnades för unga den 25 november 2020.

Rädda Barnen rekommenderar att input och kommentarer som kom fram under workshopen tas i beaktande i arbetet med trafikförsörjningsprogrammet.

Rädda Barnen rekommenderar att landskapsregeringen tar inspiration från workshopen om framtidens kollektivtrafik och det arbete som gjordes inom ramen för Nordiska ministerrådets

projekt NABO – ungas sociala inkludering i Norden som samordnades av MUCF inom ramen för svenska ordförandeskapet i NMR år 2019. Detta som en del i att säkerställa barnkonventionens artikel 12 efterlevnad. Rädda Barnen finns som resurs i det arbetet.

<https://www.mucf.se/uppdrag/nabo>

Mariehamn 14.11.2022

Lotta Angergård

Vik. verksamhetsledare

Rädda Barnen på Åland r.f.